

Par ANO Klimata konferenci COP30 Brazīlijā

Dr.geol. Ilze Ozola

IPS 1. Viceprezidente

Latvijas Nacionālā Kūdrāju biedrība

Ezeru un purvu izpētes centrs

Kas ir kas?

- **ANO = Apvienoto Nāciju Organizācija.**
Tā ir **valstu organizācija**, kurā ir gandrīz visas pasaules valstis — **193 valstis**.
- Tas ir kā **pasaules lielākais klubs**, kur valstis satiekas, lai kopā risinātu lietas, ko neviena valsts viena pati nevar atrisināt.
- Dibināta pēc divu postošu pasaules karu pieredzēšanas

Ko dara ANO?

ANO palīdz valstīm sadarboties par:

- ✓ miera uzturēšanu,
- ✓ konfliktu novēršanu,
- ✓ klimata pārmaiņām,
- ✓ cilvēktiesībām,
- ✓ veselību (ar PVO),
- ✓ pārtikas drošību (ar FAO),
- ✓ bērnu tiesībām (ar UNICEF),
- ✓ izglītību,
- ✓ humāno palīdzību.

Tā nodrošina **platformu sarunām, sarunvalodu, noteikumus un procesus**, lai valstis varētu strādāt kopā.

Kas ir UNFCCC

United Nations

Framework Convention on
Climate Change

Apvienoto Nāciju Organizācijas Vispārējā konvencija par klimata pārmaiņām jeb ANO Klimata konvencija

Tā nav atsevišķa organizācija, bet viens no ANO starptautiskajiem **līgumiem**, tāpat kā:

- Bioloģiskās daudzveidības konvencija (CBD)
- CITES (Konvencija par starptautisko tirdzniecību ar apdraudētajām savvaļas faunas un floras sugām)
- UNCCD (tuksnešošanās konvencija)

UNFCCC ir 198 puses (195 valstis + **ES** + 2 teritorijas).

Kā tas sākās? Kurš vainīgs?

- **1988** – ANO un Pasaules Meteoroloģijas organizācija izveido **IPCC**.
- Pirmie zinātniskie ziņojumi brīdina: globālā sasilšana ir cilvēka izraisīta.
- Konvencijas izstrādi formāli pieprasīja visas ANO dalībvalstis, bet **virzītāji bija tieši ekonomiski attīstītās valstis**.
- Sākotnējie virzītāji:
 - Ziemeļvalstis** – Zviedrija, Norvēģija, Somija
 - Rietumeiropa** – Vācija, Nīderlande, Apvienotā Karaliste
 - Ziemeļamerika** – ASV, Kanāda
 - OECD valstis** – Japāna, Austrālija, Jaunzēlande

Mērķis :

UNFCCC mērķis (1992)

“Stabilizēt siltumnīcefekta gāzu koncentrāciju atmosfērā tādā līmenī, kas novērš bīstamu cilvēka ietekmi uz klimatu.”

Nodrošināt, ka pāreja uz zemām emisijām notiek:

- sakarīgi īsā laikā
- bez apdraudējuma pārtikas ražošanai
- saskaņā ar valstu attīstības tiesībām

Radīt sistēmu, kurā visas valstis ziņo emisijas.

Tas ir pamats mūsdienu inventarizācijas un NDC sistēmai.

COP

Conference of Parties

COP ir kā **gada lielā politiskā
asambleja**,
bet viss pārējais darbs
notiek *pirms* COP un *pēc* COP.

NDC

NDC = Nationally Determined Contribution

NDC ir katras valsts pašu noteikts klimata mērķis, kurā tā pasaka:

- ko tā apņemas darīt, lai samazinātu emisijas,
- kā tā pielāgosies klimata pārmaiņām,
- kāda ir tai vajadzīgā palīdzība vai finansējums.

Tas ir kā “**mājasdarbs**”, ko katra valsts atnes uz COP.

Valstīm jāatjauno savi NDC ik pēc 5 gadiem, un katram nākamajam mērķim ir jābūt:

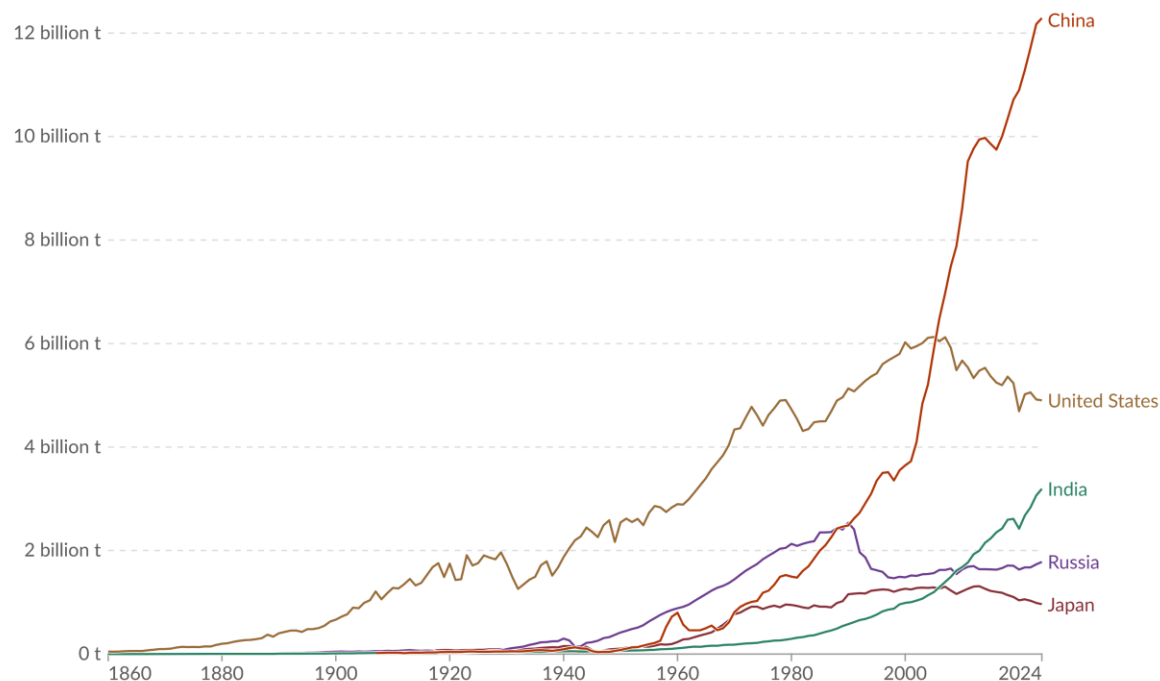
- **ambiciozākam,**
- **precīzākam,**
- **saskaņotākam ar zinātni.**

Kāpēc globālajās sarunās ir "Dienvidu valstis pret Ziemeļiem"?

- Tāpēc, ka **vēsturiskās emisijas** ir ļoti nevienlīdzīgas.
- No visas CO₂, kas izdalīta kopš 1850. gada:
- ASV + ES kopā = ~50%
- Ķīna + Indija + visas jaunattīstības valstis - daudz mazāka daļa līdz 2000. gadam
- Tātad **vēsturiskās emisijas** nāk gandrīz tikai no attīstītajām valstīm.

Annual CO₂ emissions

Carbon dioxide (CO₂) emissions from fossil fuels and industry¹. Land-use change emissions² are not included.

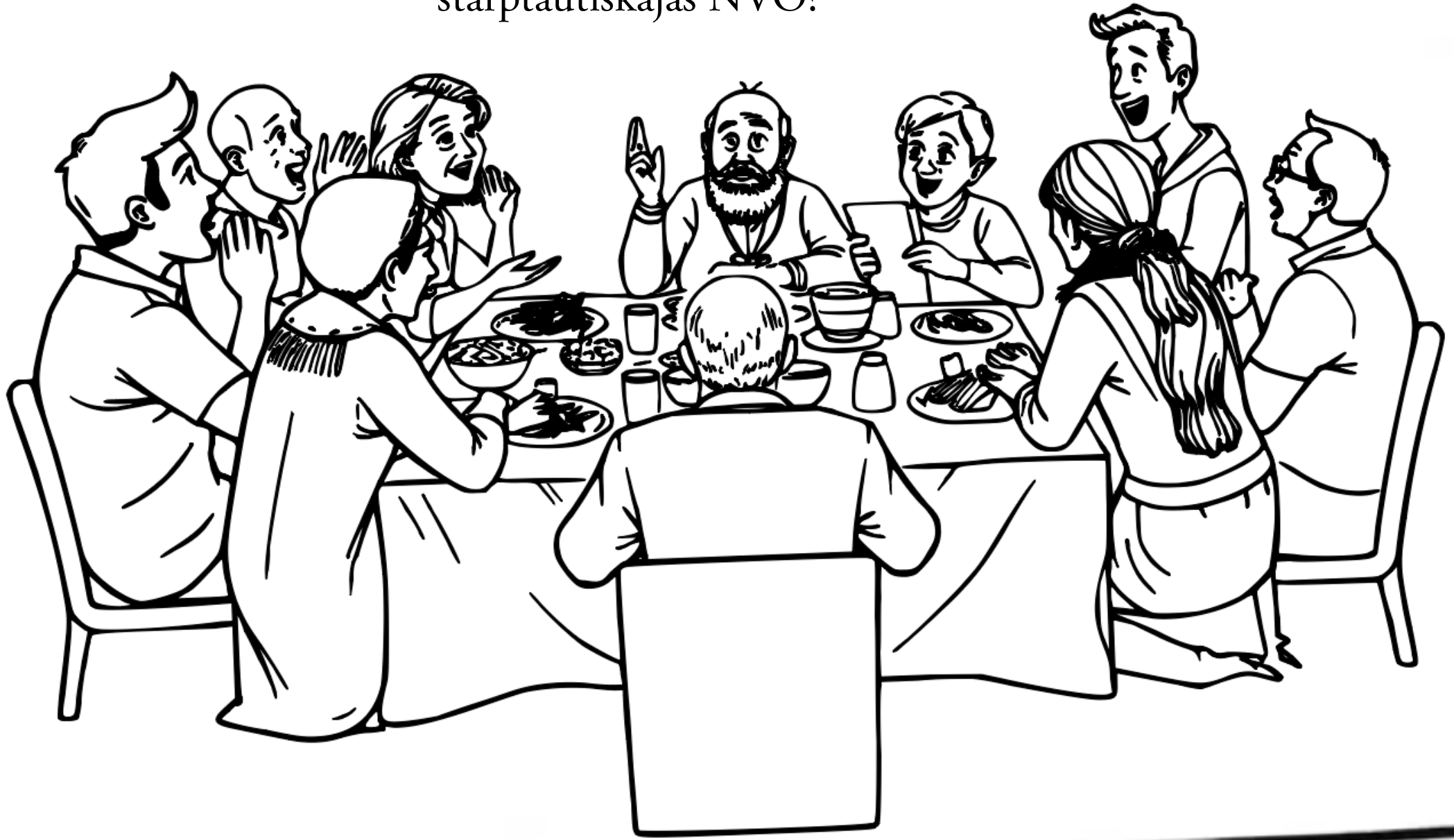

Data source: Global Carbon Budget (2025)

OurWorldinData.org/co2-and-greenhouse-gas-emissions | CC BY

Joma	Kas tika solīts / gaidīts pirms COP30	Kas līdz šim ir panākts COP30
1. Fosilie kurināmie	Skaidra vienošanās par fossil fuels phase-out (pakāpeniska atteikšanās no ogļēm, naftas, gāzes).	! Nav pilnībā panākts. Tekstos nav vienotas saistības. Tikai politiskais atbalsts: 80+ valstis publiski atbalsta fāzi-out, bet gala vienošanās ir vāja.
2. Metāna samazināšana (CH ₄)	Spēcīgāks globāls mandāts samazināt metānu līdz 2030. gadam.	✓ Ir progress. Pieņemti jauni politiski solījumi; vairākas valstis pievienojās “Global Methane Pledge”. Bet saistības joprojām brīvprātīgas.
3. Klimata finansējums (100 mljrd. solījums)	Attīstītajām valstīm bija jāpierāda, ka 100 mljrd USD gadā tiks sasniegti un pārsniegti.	! Joprojām nepietiekami. Finansējuma līmenis aug, bet nav skaidras garantijas par pilnu summu. Tiek prasīts lielāks devums no Ziemeļvalstīm, ES un ASV.
4. Loss & Damage fonds	Pilna funkcionēšana un pirmās iemaksas.	✓ Iedarbināts, vairākas valstis iemaksāja, tostarp ES dalībvalstis. Bet kopējā summa – nepietiekama salīdzinājumā ar vajadzībām.
5. Adaptācijas finansējums	Lielāks finansējums tropu, salu un trauslajām valstīm.	! Neizpildīts pilnībā. Dienvidu valstis ir neapmierinātas; summa ir krietni mazāka par vajadzīgo.
6. Tīro enerģiju trīskāršošana	Globāls plāns līdz 2030. trīskāršot atjaunojamus energoresursus.	✓ Plašs atbalsts, vairākas valstis jau prezentēja konkrētus plānus. Bez vienota juridiska mērķa, bet virziens skaidrs.
7. Mežu un dabas risinājumi	Lielāka uzmanība uz NBS (nature-based solutions).	✓ Ir progresīvi paziņojumi, jo īpaši tropu valstīs. Bet nav jaunas globālas juridiskas vienošanās.
8. Tiesiskā puse (Paris Agreement Rulebook)	Stiprināt NDC iesniegšanu: jaudīgāki mērķi 2025. gadam.	✓ Procesī virzās, valstis apstiprina, ka 2025. gadā būs jāiesniedz jauni, ambiciozāki NDC.
9. LULUCF sektors (meži, kūdrāji)	Skaidrākas vadlīnijas zemes sektoram.	— Nav nozīmīgu jaunu lēmumu, bet liels fokuss uz mežu saglabāšanu un atjaunošanu. Kūdrājiem – vairāki paziņojumi, nav jaunu juridisko mehānismu.
10. Kopējā ambīcija	Palielināt mērķus, lai saglabātu 1.5°C iespēju.	! Nav sasniegts pietiekami. Līderi atzīst, ka pasaules ceļš vēl joprojām neiet pa 1.5°C trajektoriju.

Kāpēc nozarei ir svarīgi būt NVO un īpaši
starptautiskajās NVO?

Growing Media Europe (GME)

Peat Alliance (AULA)

Copa-Cogeca – farmers' umbrella

CSPMA - Canadian Sphagnum Peat Moss Association

International Peatland Society (IPS) – neutral platform with industry as part of it

- **Finland** – Sousera, Bioenergy Association/Growing Media Finland, MTK, Glasshouse Grower Finland, Finnish Contractors' Union
- **Sweden** – Swedish Peat Association
- **Estonia** – Estonian Peat Association
- **Latvia** – Latvian Peat Association
- **Lithuania** – Association of Lithuanian Growing Media Producers
- **Germany** – Industrieverband Garten e.V.(IVG), ITH
- **Ireland** – Irish Peat Society, Bord na Móna (historical)
- **Netherlands/Denmark** – companies act via GME
- **Canada** – CSPMA
- **USA** – peat represented via AmericanHort, importers
- **Chile** – Sphagnum moss exporters (loose network)
- **Indonesia/Malaysia** – palm oil lobbies defend drained peatland use

Latvian National
Peatland Society

Swedish Peat Research
Foundation

Finnish Peatland Society

International Mire Conservation Group (IMCG)

UNEP, FAO, UNFCCC (policy frameworks)

European Commission (DG ENV/CLIMA/AGRI)

European Environment Agency (EEA)

- **UK** – IUCN UK Peatland Programme, Moors for the Future Partnership
- **Germany** – NABU, BUND
- **Ireland** – Irish Peatland Conservation Council (IPCC), Friends of the Irish Environment
- **Finland** – Finnish Association for Nature Conservation (FANC)
- **Baltics** – Latvian Fund for Nature, Estonian Fund for Nature, Lithuanian Fund for Nature
- **Netherlands** – Natuurmonumenten, LandschappenNL
- **Indonesia/Malaysia** – local NGOs (Yayasan Lahan Basah, Madani) + WWF
- **Congo Basin** – CIFOR, Wetlands International, UNEP projects
- **Australia/NZ** – small groups under horticultural or nature NGOs
- **South Africa** – represented by wetland NGOs rather than peat-specific groups

Global Peatlands Initiative (GPI)

IUCN (Global Peatland Programme)

Ramsar Convention on Wetlands

Wetlands International

WWF (peatlands in tropics & boreal)

Greifswald Mire Centre (science–policy hub)

BirdLife Europe

Eurosite (network of protected site managers)

ClientEarth

Friends of the Earth Europe

Eurosite-Wetlands

International Peatlands & Paludiculture Working Group

European Climate Foundation

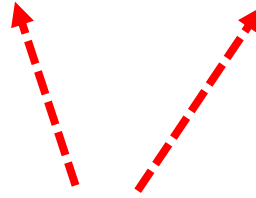
European Habitats Forum (EHF – NGO coalition)

Peatland Breakthrough mērķi:

- Līdz 2030. gadam apturēt antropogēno nedrenētu purvu zudumu.
- Līdz 2030. gadam vismaz 30 miljoni hektāru degradētu purvu tiek atjaunoti vai atjaunoti.
- Līdz 2030. gadam izstrādāt apstākļus saprātīgai izmantošanai, un līdz 2050. gadam saprātīga izmantošana tiek īstenota visos purvos.
- Līdz 2050. gadam sasniegt neto nulles emisijas no globālajiem kūdras purviem un līdz 2030. gadam būt skaidri uz ceļa, lai sasniegtu 2050. gada neto nulles mērķi.
- **Līdz 2030. gadam mobilizēt vismaz 100 miljardus ASV dolāru, lai īstenotu kūdras purvu saglabāšanu, atjaunošanu/atjaunošanu un saprātīgu izmantošanu.**

🌱 Ideas from science/NGOs → 🌐 Global goals → EU EU
directives → LV national restrictions → 🏭 impact on industry

Industry often joins the debate **later**, once draft regulations exist,
while NGOs and scientists are there from the start shaping the
agenda.

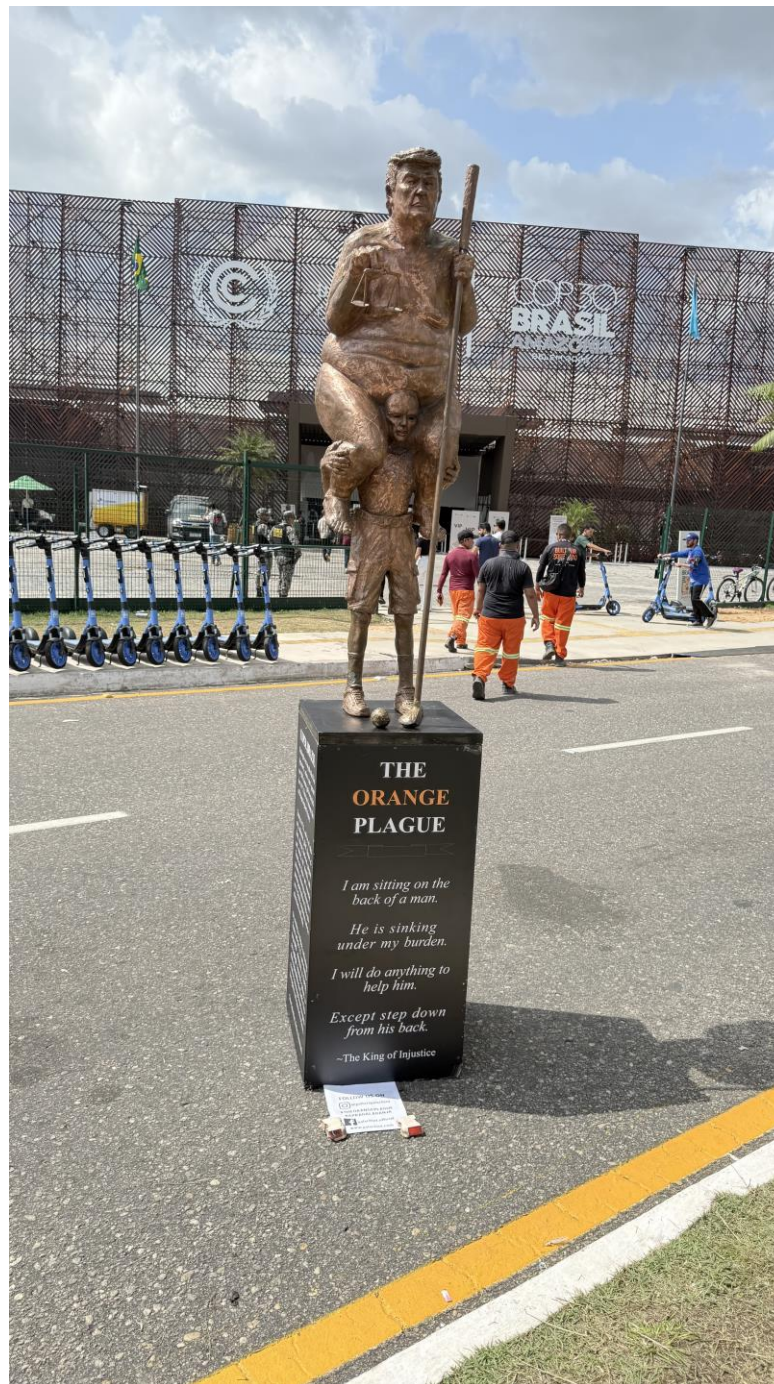

Laiks bildēm ☺

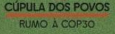

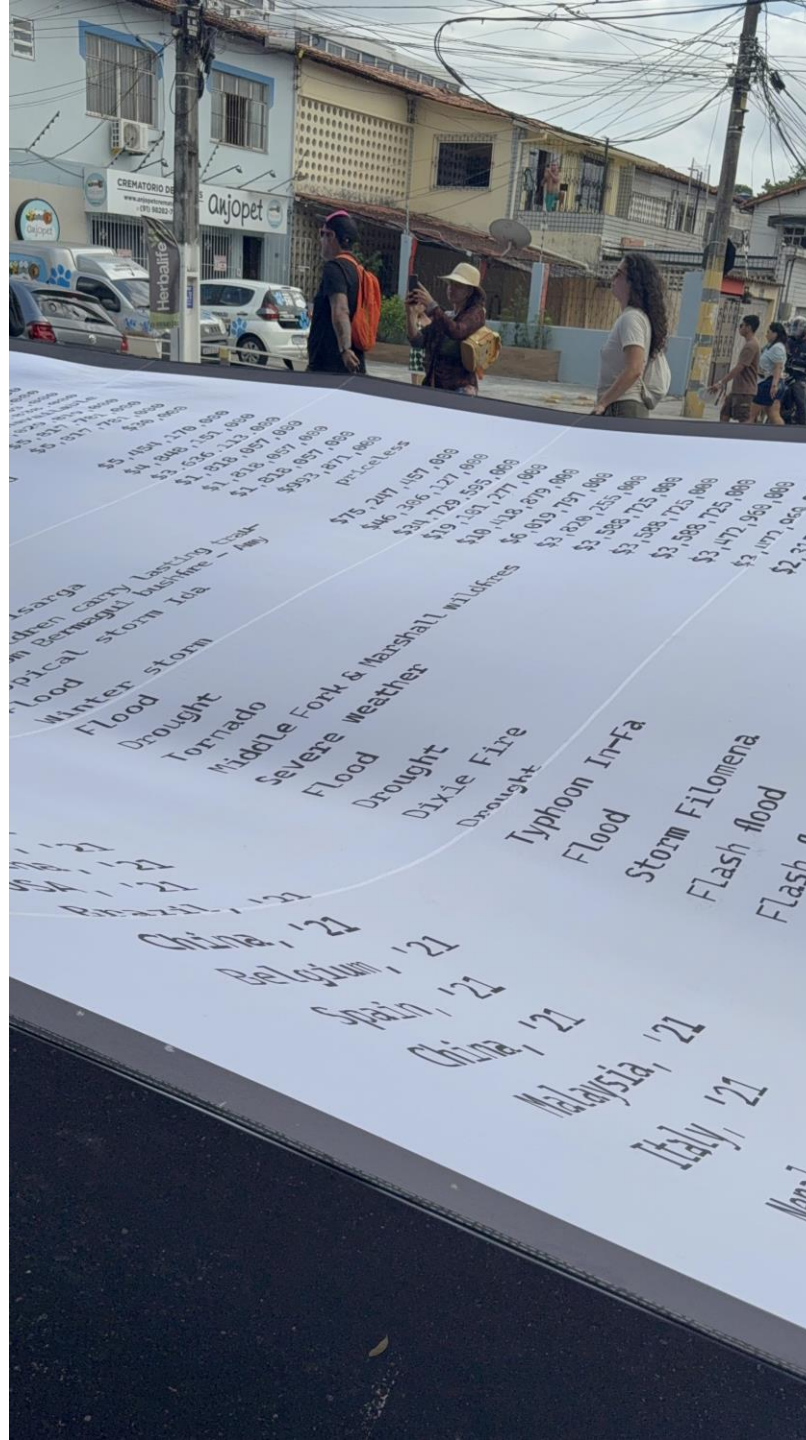
PEOPLE'S MARCH FOR CLIMATE

UNIFIED ACT FOR CLIMATE JUSTICE AND THE DEFENSE OF TERRITORIES!

 NOV 15 **8H30 - 11H**

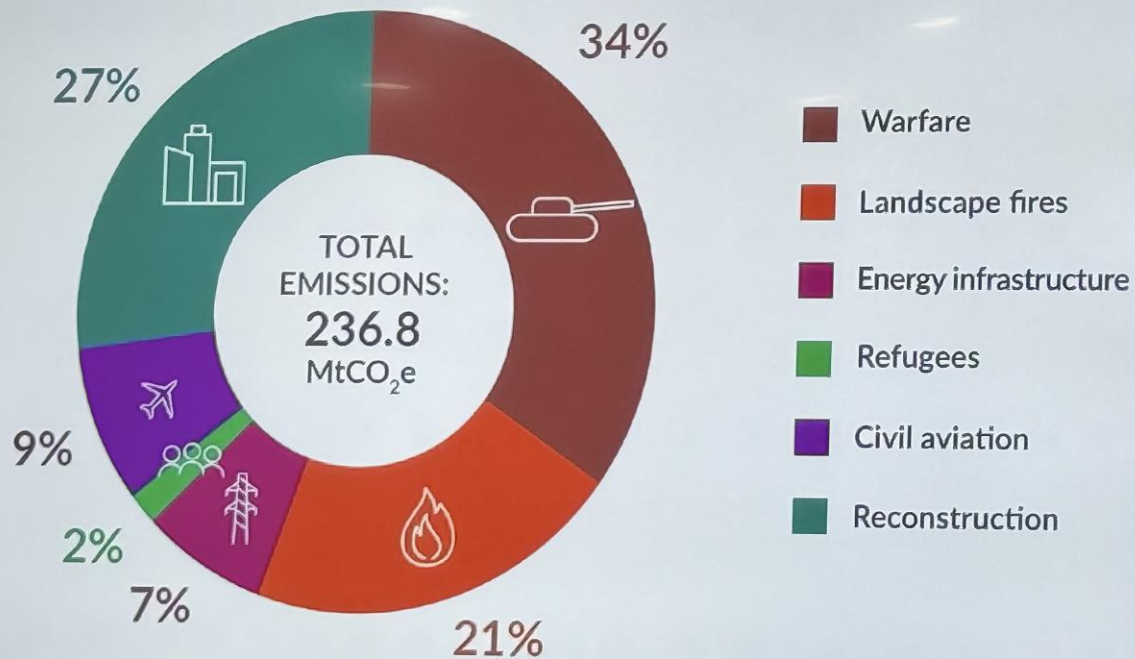
START POINT:
MERCADO DE SÃO BRÁS

ROUTE:
JOSÉ BONIFÁCIO →
DUQUE DE CAXIAS →
LOMAS VALENTINAS →
ALDEIA AMAZÔNICA

1. Climate Damage after 3 years of war

Social Cost of Carbon: 185 USD/tCO₂ → 43.8 billion USD

HOW RARE EARTHS POWER U.S. DEFENSE

WE CALL ON GOVERNMENTS TO:

**COMMIT TO ROBUST, COMPARABLE AND
TRANSPARENT MILITARY EMISSIONS REPORTING**

**SET CLEAR TARGETS FOR MILITARY EMISSIONS
REDUCTIONS, CONSISTENT WITH 1.5°C**

**CENTRE HUMAN SECURITY THROUGH FUNDING
CLIMATE ACTION, PEACEBUILDING AND DIPLOMACY**

THE MILITARY EMISSIONS GAP

CLIMATE DAMAGE CAUSED BY RUSSIA'S WAR IN UKRAINE

24 February 2022 – 23 February 2025

By the Initiative on GHG Accounting of War
October 2025

UNITED STATES

STATIONARY EMISSIONS (AS REPORTED UNDER 1A5A) MTCO₂E: No Report Submitted

MOBILE EMISSIONS (AS REPORTED UNDER 1A5B) MTCO₂E: No Report Submitted

GAP IN EMISSIONS REPORTING: No comparison possible.

DATA ACCESSIBILITY SCORE: Very poor - no data reported through the UNFCCC.

MILITARY EXPENDITURE (2021), US\$ MILLIONS: 916014.7

GDP US\$ MILLIONS: 27,720,709.00

GLOBAL MILITARY EXPENDITURE RANK: 1

CHINA

TOTAL EMISSIONS (AS REPORTED UNDER 1A5) MTCO₂E: "Not occurring".

GAP IN EMISSIONS REPORTING: No comparison possible.

DATA ACCESSIBILITY SCORE: Very poor - no data reported through UNFCCC.

MILITARY EXPENDITURE (2021), US\$ MILLIONS: 296821.4

GDP US\$ MILLIONS: 18,270,356.65

GLOBAL MILITARY EXPENDITURE RANK: 2

THE MILITARY EMISSIONS GAP

Conflict and
Environment
Observatory

United Nations
Climate Change

CO
BR
AMA
BEL

Priecīgus Ziemassvētkus un lai
ražīgs 2026!

